

*Załącznik
do uchwały Nr VIII/45/2011
Rady Gminy Grzegorzew
z dnia 31 maja 2011 r.*

GMINNY PROGRAM

PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

NA TERENIE GMINY GRZEGORZEW

NA LATA 2011 - 2016

SPIS TREŚCI:

I. PODSTAWY PRAWNE	3
II. WPROWADZENIE	4
III. SKAŁA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	5
IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	7
V. ZASOBY GMINY GRZEGORZEW W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	8
VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU	9
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	11
VIII. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU	11

I. PODSTAWY PRAWNE

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006 r.
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473, z późn. zm.);
- ustawę z 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.);
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.).

II. WPROWADZENIE

Od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej problem przemocy w rodzinie. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany. Stopniowo jednak zaczęto podejmować różne działania mające na celu łagodzenie skutków społecznych tego zjawiska, które w pełni zaczyna docierać do szerokiej społeczności.

Rodzina, dom rodzinny w powszechnym mniemaniu to bezpieczny azyl, gwarantujący pewność, że nic złego nikogo tu nie spotka. Wielu z nas ma gwarancję, że na członków swojej rodziny może zawsze liczyć, że w trudnych sytuacjach uzyska pomoc i wsparcie. Jednak dla niektórych osób dom rodzinny może być źródłem traumatycznych doświadczeń i przeżyć, źródłem przemocy.

Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, **przemoc w rodzinie** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (członek rodziny – osoba najbliższa w rozumieniu art.115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Karny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy:

Przemoc fizyczna – najbardziej widoczna, pozostawiająca ślady w postaci zadrapań, sińców, złamań itp. Najczęściej stosowane zachowania obejmują bicie dłońmi lub przedmiotami, szarpanie, kopanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, a także formy bardziej drastyczne, np. przypalanie, polewanie wrzątkiem. Niektórzy sprawcy stosują takie sposoby fizycznej agresji, które nie pozostawiają śladów.

Przemoc psychiczna – przejawia się w postaci gróźb, wyzwisk, ośmieszania, upokarzania (często w obecności innych osób), szantażowania, izolowania od bliskich itp. Jest bardzo trudna do udowodnienia z uwagi na brak widocznych śladów przemocy. Zwykle poprzedza agresję fizyczną, chociaż może też występować samodzielnie. Skutki

przemocy psychicznej są bardzo poważne i mogą powodować nieodwracalne zmiany w funkcjonowaniu ofiar.

Przemoc seksualna – definiowana jako zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałty, zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych itp. Jest to najbardziej wstydliva dla ofiar forma przemocy, do której trudno się przyznać i o której trudno rozmawiać zarówno pokrzywdzonym, jak i przedstawicielom służb, które w takich przypadkach podejmują interwencję.

Przemoc ekonomiczna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie i uniemożliwianie podjęcia pracy lub jej wykonywania, okradanie, niszczenie wartościowych przedmiotów itp.

Pomimo większej świadomości społecznej, wynikającej z prowadzonych działań informacyjnych na skalę ogólnokrajową, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim instytucjom.

Art.6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.) stanowi, iż do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

III. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Trudno jest jednoznacznie określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie. Źródłem informacji na temat przemocy w rodzinie są policyjne dane dotyczące

przeprowadzonych interwencji, dane wymiaru sprawiedliwości, placówek udzielających pomocy osobom pokrzywdzonym przez najbliższych czy duże, populacyjne badania opinii publicznej.

Liczba ofiar przemocy domowej wg. procedury "Niebieskiej Karty"

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	156.788	157.854	130.682	139.747	132.796	134.866
w tym: kobiety	91.374	91.032	76.162	81.985	79.811	82.102
w tym: mężczyźni	10.387	10.313	8.556	10.664	11.728	12.651
dzieci do lat 13	37.227	38.233	31.001	31.699	27.502	26.802
nieletni od 13 do 18 lat	17.800	18.276	14.963	15.399	13.755	13.311

Liczba sprawców przemocy domowej

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	97.142	96.775	81.743	86.568	81.472	83.390
w tym: kobiety	4.153	4.074	3.632	3.942	3.926	3.981
w tym: mężczyźni	92.776	92.526	77.937	82.425	77.326	79.204
nieletni	213	175	170	201	220	205

Liczba skierowanych przez policjantów informacji o ujawnionych przypadkach przemocy do różnego rodzaju instytucji i organizacji

Miejsce kierowania informacji	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ośrodki pomocy społecznej	19.973	27.249	27.370	37.172	39.269	44.067
gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych	21.789	26.237	24.624	27.837	26.426	27.616
placówki służby zdrowia	724	743	737	885	913	175
placówki szkolno-wychowawcze	806	915	846	919	-	-

organizacje pozarządowe	2.227	3.341	4.311	5.800	7.637	11.725
inne	11.646	16.250	17.033	23.524	27.331	26.289
RAZEM	57.165	74.735	74.921	96.137	101.576	109.872

Przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczyć może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód,

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Postawienie pełnej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Grzegorzew jest bardzo trudne. Przemoc w rodzinie jest zatajana przez jej członków, gdyż uważają oni, że jest to temat wstydlivy i nie powinien wyjść poza rodzinę. Barięą również jest niska świadomość społeczna przejawów przemocy, a także niechęć środowiska do ingerowania w sprawy rodzinne innych osób.

W celu uzyskania informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie i szkole w 2010 r. zostały przeprowadzone ankiety wśród uczniów i rodziców z terenu gminy Grzegorzew. Pozwoliły one dokonać diagnozy w wyżej wymienionym zakresie.

Przebadano 158 rodziców i 164 uczniów.

Wielu rodziców nie spotkało się z przemocą. Może to świadczyć o tym, że w zachowaniach takich nie widzą nic złego, nie rozpoznają przemocy, bądź jest to dla nich trudne. Rodzice bardzo często używają wulgarnego języka wobec siebie, swoich dzieci i innych ludzi. Nie identyfikują tych zachowań jako przemocowe. Reakcją dorosłych na przemoc jest obrona ofiary lub zawiadomienie policji, przyjmowanie biernej postawy, pozostawienie sprawy do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu. Rodzice uważają, że przemoc dotyka wyłącznie rodziny patologiczne. Większość ankietowanych jest przeciwna stosowaniu kar fizycznych - jest to optymistyczne, jednak rodzice nie mają świadomości, że stosują przemoc psychiczną, dlatego też potrzebne są działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców.

Uczniowie dobrze rozpoznają każdą z wymienionych w ankiecie form przemocy, niektórzy z nich doświadczyli przemocy, bądź też byli jej świadkami. Najczęściej problem ten zgłaszają wychowawcy lub rodzicowi, a jeśli nie zgłaszają, to dlatego, że dorośli nic z tym nie robią.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza rozmowy profilaktyczne z osobami dotkniętymi problemami kierując je do specjalistów z różnych dziedzin, współpracuje z różnymi podmiotami, prowadzi szereg działań profilaktycznych.

Gmina Grzegorzew przystąpiła do ogólnopolskiej kampanii "Postaw na rodzinę".

W celu przeciwdziałania zjawisku przemocy szkoły prowadzą działania w ramach szkolnych programów profilaktycznych, m.in.: rozmowy z dziećmi i młodzieżą, projekcje filmów oraz spotkania z przedstawicielami instytucji wspierających szkoły w procesie wychowywania, organizują spotkania rodziców z pedagogiem i psychologiem, informują o możliwości konsultacji w placówkach specjalistycznych, np. Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje z różnymi instytucjami, podejmuje interwencje w ramach Niebieskiej Karty na wniosek Policji, prowadzi poradnictwo, pracę socjalną z ofiarami przemocy oraz ich rodzinami, której celem jest powstrzymanie przemocy zapewnienie bezpieczeństwa, łagodzenie skutków kryzysu związanego z doznawaniem przemocy, pomoc w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb oraz przywrócenie zdolności do samodzielnego radzenia sobie. Zakłada ona pomoc osobie by lepiej rozumiała siebie i swoje relacje z innymi, a także potrafiła wykorzystać zasoby własne oraz najbliższego otoczenia w rozwiązaniu osobistego problemu.

V. ZASOBY GMINY GRZEGORZEW W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie przemocy w gminie Grzegorzew można zaliczyć instytucje funkcjonujące na jej terenie, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców tego zjawiska, takie jak:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Grzegorzewie,
- Punkt Konsultacyjny przy GKRPA zatrudniający psychologa,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grzegorzewie,

- Urząd Gminy w Grzegorzewie,
- Zespół Dzielnicowych w Grzegorzewie,
- Placówki oświatowe,
- Placówka ochrony zdrowia,
- Towarzystwo Samorządowe, Koło Gminne w Grzegorzewie.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU

1. Cel główny:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy Grzegorzew.

2. Cele szczegółowe:

1) Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie.

Zadanie: Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wejdą przedstawiciele:

- jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
- gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- Policji;
- oświaty;
- ochrony zdrowia;
- przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Termin realizacji: 2011 r.

Realizator: Wójt Gminy Grzegorzew.

Zadanie: Integrowanie i koordynowanie działań podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez zespół interdyscyplinarny polegające na:

- diagnozowaniu problemu przemocy w rodzinie;
- podejmowaniu działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mającym na celu przeciwdziałanie zjawisku;
- inicjowaniu interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- inicjowaniu działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- rozpowszechnianiu informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym;

- monitorowaniu sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin w których dochodzi do przemocy;
- prowadzeniu dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Termin realizacji: 2011-2016

Realizator: GOPS w Grzegorzewie, Zespół Interdyscyplinarny.

2) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.

Zadanie: Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcą przemocy:

- kierowanie ofiar oraz sprawców przemocy do psychologa przyjmującego w punkcie konsultacyjnym;
- współpraca z ośrodkami wsparcia, np. domami samotnej matki, hostelami,
- określenie sposobu rozwiązywania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk;
- kierowanie ofiar oraz sprawców przemocy na grupy wsparcia inicjowane przez psychologa w punkcie konsultacyjnym działającym przy GKRPA.

Termin realizacji: 2011-2016

Realizator: Zespół Interdyscyplinarny, GOPS, Policja, GKRPA.

Zadanie: Podwyższanie umiejętności kadry podmiotów lokalnych

- systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.

Termin realizacji: 2011-2016

Realizator: Zespół Interdyscyplinarny

3) Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne.

Zadanie: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności;
- dostarczenie informacji społeczeństwu o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie;

Termin realizacji: 2011-2016

Realizator: Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe, placówka służby zdrowia, Policja, Urząd Gminy, inne podmioty znajdujące się na terenie gminy Grzegorzew.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

- środki własne gminy,
- dotacje celowe,
- inne źródła.

VIII. MONITOROWANIE I REALIZACJA PROGRAMU

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz bieżącej analizy.

Jednostką koordynującą realizację Programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grzegorzewie.

Niniejszy Program wytycza kierunki działania, może być modyfikowany i uzupełniany.